

ÚRSKURÐARNEFND Í VÁTRYGGINGAMÁLUM

Fjármálaeftirlitið · Suðurlandsbraut 32 · 108 Reykjavík · Sími: 525 2700 · Fax: 525 2727

Mál nr. 11/2000

M

og

Líftryggingarfélagið X v/sjúkra- og slysátryggingar (hóprýggingar)

Ágreiningur um hvort vátryggingavernd hafi verið í gildi á tjónsdegi 15.08. 1999.

Gögn.

1. Málskot móttakið 13.01. 2000.
2. Vátryggingarskírteini dags. 20.07. 1998.
3. Vátryggingarskilmálar.
4. Bréf vátryggingafélagsins dags. 29.07. 1999, 23.10. 1999, 06.01. 2000 og 03.02. 2000 þar sem hjálaga fylgdi afrit vátryggingaumsóknar M dags. 09.06. 1998 og samantekt félagsins til Tjónanefndar vátryggingarfélaganna dags. 15.11. 1999.
5. Bréf lögmanns málskotsaðila dags. 28.10. 1999.
6. Yfirlit lífeyrissjóðs dags. 21.12. 1999 og 13.10. 1999 og yfirlýsing dags. 22.12. 1999.
7. Læknisvottorð.
8. Mál úrskurðarnefndar nr. 49/1995.
9. Héraðsdómur Reykjavíkur í máli nr. E-4939/1995.
10. Niðurstaða Tjónanefndar vátryggingarfélaganna nr. 445/1999.

Málsatvik.

Ágreiningur aðila er um hvort bótaábyrgð vegna hóprýggingar hafi verið fallin niður er M slasaðist þann 15.08. 1999. Málsatvik er óþarft að rekja ítarlega, en eftirfarandi skal getið.

M keypti umrædda hóprýggingu sem í boði var í tengslum við tiltekið verðbréfafyrirtæki og lífeyrissjóð. Hún tók gildi þann 24.06. 1998. Skyldi iðgjaldið innheimtast af inneign í séreignardeild lífeyrissjóðsins skv. sérstöku samkomulagi lífeyrissjóðsins/verðbréfafyrirtækisins og vátryggingafélagsins. Vátryggingafélagið hafnar greiðsluskyldu vegna þess að iðgjald hafi verið í vanskilum. Vátryggingin hafi verið felld niður með bréfi félagsins til M dags. 29.07. 1999.

M heldur því fram m.a. að hann hafi ekki vitað um nákvæma greiðslustöðu iðgjalda vegna þess greiðslufyrirkomulags sem viðhaft var. Hann kveðst ekki hafa fengið tilkynningu frá vátryggingafélaginu um brottfall vátryggingarinnar (dags. 29.07. 1999) eða innheimtubréf á "meintum vanskilum eða viðvaranir um niðurfellingu tryggingarinnar eða önnur yfirlit um stöðu mála hvorki frá lífeyrissjóðnum eða tryggingafélaginu." Fram kemur að hann hafi greitt þann 30.12. 1998 kr. 50.000,00 inn til lífeyrissjóðsins án þess að gerð væri grein fyrir sundurgreiningu og fjárhæð iðgjalds eða uppsöfnun í sjóði. Hann vekur athygli á því að samkvæmt fyrirliggjandi yfirliti sjóðsins megi sjá að greitt var iðgjald vegna tímabilsins 01.08. 1998 – 01.02. 1999 þann 10.03. 1999 eða tæpum 1½ mánuði eftir lok tímabilsins (gjald dagar voru tveir á ári þ.e. 1. febrúar og 1. ágúst). M kveðst engu hafa ráðið um það hvenær greiðsla frá lífeyrissjóðnum barst tryggingafélaginu, samningur hafi verið þeirra í milli um það. Hann telur að samkomulag lífeyrissjóðsins (f.h. sjóðsfélaga) og vátryggingafélagsins hafi verið sérstakt samkomulag um gjalddaga iðgjalda þannig að reglur vátryggingarskilmála um brottfall tryggingar vegna vanskila eigi ekki við en fyrirkomulag innheimtunnar var þannig að iðgjaldakrafan var send viðkomandi lífeyrissjóði er sá um greiðslu iðgjalds "væri inneign sjóðfélaga næg, annað hvort að hluta eða öllu leyti." Að brottfall vátryggingar vegna vanskila eigi ekki við þar sem um annað hafi verið samið. Þessu til stuðnings vísar hann til álits Úrskurðarnefndar í máli 49/1995 og Héraðsdóms Reykjavíkur í máli E-4939/1995. Hann telur að gera verði stangar kröfur til vátryggingafélaga í

Þessu efni þar sem um mikilsverð réttindi sé að ræða, ekki síst þegar litið er til innheimtuferilsins sem fer fram í gegnum þriðja aðila skv. sérstökum samningi þar að lútandi. Hann telur að umrædd slysatrygging hafi verið í gildi á slysdegi og henni hafi ekki verið sagt upp eða felld niður í samræmi við lög eða gildandi váttryggingarsamning.

Váttryggingafélagið hafnar sjónarmiðum M. Það telur að ábyrgð vegna váttryggingarinnar hafi verið fallin niður á tjónsdegi vegna vanskila á greiðslu iðgjalds. Það leggur áherslu á að M krefur um bætur úr hóptryggingu fyrir sjóðfélaga í lífeyrissjóðnum, en hann hafði gerst aðili að þeim sjóði. Að verðbréfafyrirtækið, sem starfrækir sjóðinn, sé váttryggingartaki og greiði iðgjald til félagsins, M sé hins vegar váttryggður. Að með aðild að sjóðnum sé gert ráð fyrir því að sjóðfélagi greiði reglulega (mánaðarlega) í sjóðinn. Iðgjaldið skuli greiða reglulega af sjóðsinneign viðkomandi. Igjaldskröfum hafi með réttu verið beint til verðbréfafyrirtækisins sem váttryggingartaka. Verði misbrestur á greiðslu iðgjalda, líkt og í þessu tilviki, leiði það til þeirra réttaráhrifa sem váttryggingarsamningurinn kveður á um og eftir atvikum lög um váttryggingarsamninga nr. 20/1954. “Undan því verður ekki vikist”. Getið er m.a. að váttryggingartaki hafi verið krafinn um iðgjald á öðrum gjalddaga 1. febrúar 1999, og að inneign hafi ekki verið nægileg “til frekari greiðslu iðgjalda. Vanskilin leiddu til þess að váttryggingin féll niður sbr. bréf til málskotsaðila dags. 29.07. 1999. Niðurfelling tryggingarinnar er í fullu samræmi við fyrirmæli 15. gr. laga 20/1954 um váttryggingarsamninga.” M hafi mátt vera ljóst að langvarandi greiðslufall í lífeyrissjóðinn myndi leiða til slíkrar niðurstöðu “enda dlar forsendur fyrir áframhaldi tryggingarinnar löngu brostnar.” Félagið mótmælir staðhæfingu M um að samkomulag aðila um gjalddaga iðgjalda hafi þau áhrif að reglur váttryggingarskilmála um brottfall váttryggingar vegna vanskila eigi ekki við. Fram kemur að í samkomulagi aðila komi skýrt fram sbr. bréf félagsins dags. 06.01. 2000, að ef næg innstæða reynist ekki vera fyrir hendi fyrir öllum gjaldföllum iðgjöldum á öðrum gjalddaga eftir að vanskil urðu, þá falli váttryggingin úr gildi. Félagið telur að niðurstaða Úrskurðarnefndar í máli 49/1995 og Héraðsdómur Reykjavíkur í máli E-4939/1995 eigi við í þessu tilviki. Félagið hafi sent M bréf dags. 29.07. 1999 á uppgefið heimilisfang hans og að hann hafi áður fengið póstsend gögn á það heimilisfang þ. á m. váttryggingarskírteini. Afrit af umræddu bréfi liggi fyrir og ekki sé ástæða til að ætla annað en að það hafi verið sent. Ef M ætli að halda öðru fram þá hafi hann sönnunarbyrði um það sbr. dóm Hæstaréttar 1986 bls. 1121. Félagið getur þess að váttryggingunni hafi ekki verið sagt upp á grundvelli gagnkvæms uppsagnarréttar skv. 1. gr. váttryggingarskilmála, heldur hafi hér verið um að ræða að váttryggingin féll niður vegna greiðslubrests á iðgjöldum. Váttryggingin hafi því ekki verið í gildi þegar M slasaðist.

Álit.

Gera verður auknar kröfur til aðila þegar greiðslur iðgjalda fara í gegnum þriðja aðila skv. sérstökum samningi þar að lútandi. Umræddur lífeyrissjóður og vörsluaðila hans, eiga að gæta hagsmuna váttryggðra m.a. með greiðslu iðgjalds. Þeir bjóða þjónustu sína, líkt og váttryggingafélagið, á grundvelli sérþekkingar sinnar. Þeir taka á sig víðtækar skyldur og bera um leið aukna ábyrgð. Virðist hafa skort á fagleg vinnubrögð aðila, fullvíst má telja að betur hefði mátt standa vörð um hagsmuni váttryggðs t.d. með fyllri upplýsingagjöf um réttaráhrif vanskila. Álitefnið er m.a. hvort vinnubrögð aðila hafi sérstök réttaráhrif eða hvort leggja skuli til grundvallar það samkomulag aðila sem kveður m.a. á um réttaráhrif vanskila.

Lög um váttryggingarsamninga nr. 20/1954, hafa ekki sérstök ákvæði um hóptryggingar. Þegar gerður er samningur um hóptryggingu er mikilvægt að kveða á um réttindi og skyldur aðila þ.e. váttryggingafélagsins, váttryggingartaka (oftlega nefndur fulltrúi hópsins) og váttryggðra. Fyrirliggjandi gögn gefa til kynna að váttryggingataki hafi verið krafinn um greiðslu iðgjalds vegna M og að greiðslur hafi verið í vanskilum. Í samkomulagi aðila er skýrt kveðið á um réttaráhrif vanskila. Nefndin telur að eftir því samkomulagi skuli farið. Váttryggingatímabilið var hálf t. ári í senn frá 1. febrúar til 31. júlí og 1. ágúst til 31. janúar ár hvert. Átti váttryggingartaki að greiða “iðgjaldið fyrir hönd allra tryggðra sem samningur þessi nær til. Ef innstæða hins tryggða

nægir ekki fyrir iðgjaldi á gjalddaga færast innheimta þess til næsta gjalddaga. Ef ekki reynist næg innstæða við þann gjalddaga fyrir öllum gjaldföllum iðgjöldum, fellur tryggingin úr gildi.” Vátryggingafélagið upplýsir að það hafi kafið vátryggingartaka um greiðslu iðgjaldsins en innstæða hafi ekki verið fyrir hendi og því hafi vátryggingin verið felld úr gildi. Réttaráhrif vanskila séu þau að vátryggingaverndin hafi verið fallin niður á tjónsdegi. Með hliðsjón af framanrituðu og fyrirbyggjandi gögnum telur nefndin að bótaréttur sé ekki fyrir hendi samkvæmt umræddri vátryggingu vegna vanskila á greiðslu iðgjalds. Fullvíst má telja að skort hafi á upplýsingagjöf aðila en jafnframt hefði M mátt kynna sér greiðslustöðu sína og hvaða áhrif vanskil kynnu að hafa. Samkomulag aðila kveður afdráttarlaust á um réttaráhrif vanskila og nefndin telur að eftir því samkomulagi skuli farið varðandi réttarstöðu M gagnvart vátryggingafélaginu.

Niðurstaða.

Bótaréttur er ekki fyrir hendi samkvæmt fyrirbyggjandi vátryggingu.

Reykjavík 22. febrúar 2000

Rúnar Guðmundsson hdl.

Guðný Björnsdóttir hdl.

Jón Magnússon hrl.